

SLOVENSKI NAROD.

Imajo vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za vsakega velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četirih stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opazništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Vstane v Hercegovini in Bosni.

Iz Belgrada, 22. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu“.] Prva in druga klasa srbske narodne vojske je pripravljena za marš. Navdušenost je velika! Vojna s Turkom je neizbegljiva.

Iz Sapljeta, 22. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu“.] V petek je bil boj pred Trebinjem. Turkov je 8 mrtvih, 30 ranjenih. Kristijanov je 7 ranjenih a 4 so mrtvi, med temi dva Srba.

Iz Novega (blizu Kotora) 22. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu“.] Petek je bil boj pri Trebinji. 1500 Turkov je napalo 150 vstašev. Po ljutem boji je palo dušmaninov 50, naših pak 5. Krstac je vzet. (Ta telegram se samo v številkah ne zлага s prejšnjim, sicer poroča isto. Ur.)

Iz Dubrovnika 23. avg. [Izv. telegram „Slov. Narodu“.] Denes je naval na Trebinje.

Najvažnejše naših današnjih telegrafskih poročil je tu spredaj stoječi naš telegram iz Belgrada. Drugi časniki jednacega poročila še nemajo, vendar smo mi skoro preverjeni, da se bode obistnil, kar nam dohaja od našega v jednacih rečeh hladnokrvnega poročevalca, ki nam je iz Srbije še vselej zanesljivo poročal. Tedaš Srbija s svojo dobro redno vojsko se vstašem pridruži, potem pak postane ves položaj drugi, potem se bližamo rešenju velicega, za nas Slovane najimunitnejšega vprašanja!

Druga novost iz Dubrovnika je tudi važna. Denes, v ponedeljek, ko to pišemo, pravi telegram, je naskok na tvrđnjo Tre-

binje. Ako hercegovinski vstajniki dobodo važno mesto Trebinje v svoje roke, potem so svojemu cilju bližje; potem ustanove gotovo tudi precej narodno svojo vlado, ki je za enotno daljše ravnanje silno potrebna. Razumeje se, da jim brzo tudi vsi Črnogorci pridejo na pomoč, kadar izide v Belgradu manifest, kateri bode poklical vse brate Srbe pod prapor oslobojenja in zedinjenja! Ako pa ne zmagajo vstaši pri Trebinji in pride potem prej do njih še ona turška vojska, ki se je pri Kleku iz ladij izkrcala in se bode najbrž z Derviš-pašem zedinila, ki iz Mostara prihaja, potem bode slabo, vstaši se bodo morali v gore umakniti. Na današnjem dnevu je torej mnogo lažje, ako vstaši res navalivajo na tvrđnjo Trebinje. Teško jo bodo vzeli, ker jim manjka kanonov.

Hrvatskemu „Obzoru“ od 21. avg. se piše iz Kostajnice 19. avg. da je na meji velik metež. Turki so na avstrijsko mejo oboroženi prišli in streljali na ubeglo rajo in na c. kr. avstrijske stražarje. Avstrijski stražarji so začeli potem na Turke streljati, ubili jednega konja pod Turkom in jednega Turka ranili. Drugi Turki so pobegnili. To se je godilo v pričo Molinarijevega tajnika Durića. Lepa neutralnost! Turki oboroženi na avstrijsko zemljo prihajajo in odhajajo, ali ako jeden kristjan oborožen pride vzemo mu avstrijske straže orožje. „Obzor“ se toži nad tako čudno neutralnostjo, ker naše oblasti bolj Turkom pomagajo nego kristijanom.

Iz Kostajnice se „Obzoru“ telegrafuje, da je bil v bližini boj. Turki so izgubili 38 mrtvih. Turško Kostajnico so vstajniki za-

palili. Iz Podove v Bosni se brzojavlja, da so Turki bosenskega popa Tadića za konjski rep privezali in vlekli od Strizne do Novega, potem ga pa ubili.

Ker so hrvatski graničarji izurjeni vojski, pričakovati je, da bode vendar kaj častnikov in podčastnikov iz Krajine čez mejo šlo brate v Bosni organizirati. Prestop čez mejo je sedaj sloboden. Tudi „Obzor“ je te misli, ker vpraša: „Zar u našoj krajini nema više junaka ni boraca za krst i slobodu?“

Še nekaj: Hrvatski „Obzor“ je kar brez dvomljivosti ponatisnil vest iz „Deutsche Ztg.“, da je tistih 56 Slovencev, ki so šli s Hubmajerjem v Hercegovino, zapustilo ga boječ se topov uže čez eno uro. To je nemška laž. Tem manj je moglo kaci 56 Slovencev z bati se topov, ker jih nikjer bilo nij nego v izmišljivi nemških časnikov in jednega tukajšnjega slovenskega, ki jo je ponatisnil vedomč da resnična nij. Hubmajer je šel tačas sam za se v Hercegovino, torej ga drugi Slovenci nijso mogli zapustiti.

Srbija more postaviti v boj s Turki najmenj 156.000 vojakov, Črna gora najmenj 25.000, Rumunija 132.000 vojakov, Grška 120.000 mož. — Torej so te države dovolj močne, da smeljejo Turka in iz Evrope izpodé, če le na noge stopijo.

Dunajska „D. Ztg.“ ima dopisnika prav v taboru in ta piše, da imajo vstaši puške najnovejšega dela, turški vojaki ne dobivajo plače, Črnogorcev je 35.000 na bojišči, disciplina je izvrstna, vodja je srbski oberst Anton Orešković, bivši avstrijski stotnik in znan jugoslovansk agitator. 4. avg. je

Listek.

Iz severne zgodovine.

Litva za Gedimina, Olgierda in Jagiella.

(Spisal J. Steklasa.)

(Dalje.)

V Gediminovem času so se hrabro tolkli Litvani z nemškimi vitezi. Za to samo en primer. L. 1336. je prišlo mnogo imenitnih nemških vitezov v Prusko, da se tukaj udeležijo vojske proti poganom. Glavar reda ali veliki mojster se je spustil s svojo vojsko tudi v Litvanijo, ter je začel tukaj oblegati neznatno tvrđnjo Pune, v katero se je bilo zaprlo iz okolice nekoliko prebivalcev. Oblegalci so imeli pred soboj hrabre in smeje branitelje. Ali v kratko so oblegalci zidovje podrli; prebivalci male tvrđnje se nijso mogli nič več braniti. Zdajci pa sklenejo vsi, da hočejo rajše umreti, nego pa se predati sovražniku. Najpoprej

so pomorili možje svoje žene in otroke, je pometali na gromado, ter jo zažgali; potem so se pomorili mej soboj; zadnjemu pa je odsekala glavo svečenica, katera je potem sama v ogenj skočila. Zadnji je pal zapovednik tvrđnje, Mager. Ko so namreč Nemci v tvrđnjo pridrli, zbežal je on v podzemeljsko luknjo, kamor je bil svojo ženo skril, ter je tukaj njo in sebe ubil. Križarska vojska se je te hrabrosti tako prestrašila, da se je precej vrnila.

Gediminu je sledil njegov sin Olgierd (1345.—1377.) Po tedišnji navadi je razdelil Gedimin državo mej sedem svojih sinov; najmlajši je dobil glavno mesto Vilno. Olgierd pa, najmodrejši izmej vseh, se je zjedinił z najhrabrejšim Kejstutom, osvojil si Vilno, ter se polastil cele države. Kejstutu je dal zapadno Litvanijo in Smud, sam pa si je pridržal istočni del. Olgierd je bil ratoboren in njegovo vladanje je bilo jako vibarno. Od vseh stranij so ga napa-

dali sovražniki, ali on je bil vedno zmagovalec. On si je podvrget južno Rusko, to je, kneževino Črnigovsko in Sjeversko; je pregnal tatarske čete daleč nazaj v stepo, ter je začel že nadlegovati severno-istočno Rusijo; ali boji na zapadu s Poljaki in z nemškimi vitezi v Livlandiji in Prusiji mu tega nijso dopuščali, da si osvaja Rusijo, nego da brani svojo državo pred sovražniki.

Za Olgierda se je bila Litavija še bolj porusila. On in njegovi bratje so bili vsi pravoslavne vere, ter so samo ruski govorili. Splošn je veljal na njihovem dvoru le ruski jezik. Tako so se vse litvanske kneževine porusile, ter se je bilo nadjati, da se bode zapadna in istočna Rusija zložila v eno državo. Mogoče je, da bi se bilo to zgodilo, da nijso takrat v istočni Rusiji Tatarsi vladali in da sta se mogla litvanski in ruski knez zastopiti.

Olgierd je bil prav zmeren v vseh re-

Milenko Stazić z 80 prostovoljci napal neko kulo (stolp) blizu Metkovića, in neizmerno veliko streliva Turkom vzeli.

Grdo se obnaša „Neue Freie Presse.“ V listu od sobote prinaša uvodni članek, v katerem zmerja one nemške časopise, kateri ne simpatizirajo s Turki, ampak so bolj objektivni in priznajo, da je boj vstašev pošten boj za svobodo. V tem članku „N. Fr. Pr.“ pokazuje strašno nemško sovraštvo do Slovanstva. Slovane imenuje na svetu najbolj zabite in za omiko nesposobne (das sprödeste und unfruchtbarste unter den Bildungselementen des Welttheils), boj v Turčiji, „Bürgerkrieg“; prizna naravnost, da so Nemci z volilno reformo Poljake in Slovence v oklep nemške ustavnosti ukovali (in den Bann des deutschen Verfassungsgedankens zwan-gen) in da sedaj, ko se „panslavistični strah, grozeč in s krvavim licem na jugu kaže,“ ne sme nemško novinstvo objektivno biti, — Slovani na Dravi so jej „Halb-Barbaren“ (a vendar nij mej njimi nobeden tako neumen, kakor kak štajersko nemšk ali gornjeavstrijsk nemšk . . . hribovec. Ur.) Judovska „N. Fr. Pr.“ meni, da Nemštvo v Avstriji pride v nevarnost, ako se hercegovinski in bosenski kristijani od Turka osvobodé, da je Avstrija v nevarnosti, ako si vseslovanstvo tik nje kraljevsk prostor prireglja („ergattert“) itd. jednacih surovosti več. „N. Fr. Pr.“ nij bila konfiscirana.

Turški oficijalni telegram iz Carigrada pravi, da je 200 oboroženih Srbov z avstrijskimi trgovinskimi ladjami došlo, ki so v Bosni utanek prouzročili. Kaj bo „N. Fr. Pr.“ rekla, ki vstanek v Bosni kar taji, če jo Turki njeni varvanci sami na laž stavijo s poročili, katerih mi iz bližnjih virov niti znali nijsmo, torej druga naša izvestja le potrjujejo.

Grška narodna skupščina se snide 28. t. m. Verjetno če ne gotovo je, da bodi sklenila vojno s Turki, ako Srbija do tistih dob vojno začne, da si ravno je „N. Fr. Pr.“ dva grška časopisa iznašla, katera govorita za mir in neutraliteto, češ, da Grki nečejo za jugoslovansko stvar krvi prelivati. Jugo-

slovani tega gotovo ne zahtevajo, nego hočejo, da se potegne vsak za svoje narodne pravice in Grki imajo na meji še precej rojakov, ki so pod Turkom in želé od Grške osvobodenja.

Iz Zagreba 21. avg. [Izv. dop.]

Ravno kar sem dobil od prijatelja iz Kostajnice listnico sledečega zadržaja: „Prošlo noč od 19.—20. velika pucjava (streljanje) u turškoj Kostajnici. Ustaše upališe (so zažgali) svoje dučane (štacune) i kuče. Nekoliko zrna (krogel) dohvatiše našu stranu zato ne biae probitačno na obali (bregu) Une taj užasni (grozni) prizor gledati. Ustaša palo 5, Turaka 30. Danas 20. jutro opet pucjava, nu redka. Na večer očekuje se poveči sukob (okršaj).“ Tako mi piše moj prijatelj. Od druge strani pa čujem, da so Turki potolčeni, ter da se ustaja v Bosni širi kakor požar v gorečem gozdu: naglo, nevstavljlivo in na vse strani. Zadnje dni so ustajniški agenti v Sisku, Glini, Petrinji v Zagrebu in po obližji večjih mest pokupili vse puške in ves streljni prah, kolikor so ga dobiti mogli. Vse to je denes preko meje v ustajniškem taboru. Iz Zagreba izmarširali so trije bataljoni polka nadvojvode Ernsta za stražo na bosniško mejo. — Bosniški Hrvati in Srbi sprijeli so se s svojimi sodeželani mohamedanske vere v krvavej borbi na življenje in smrt. Odločnost in navdušenost na kristijanskej strani je ogromno velika, greh bi pa bil, tajiti, da je odločnost in zdvojenost na turške strani manjša. Tudi pri nas na Hrvatskem raste navdušenje za borečo se bračo od dne do dne. Milodari množe se. Naš centralni nabirajoči odbor ne more več od seh mal nabrane prineske v Dalmacijo pošiljati, ker imamo v najbližjej bližini na tisoče potrebnih sirot. Kar je bila in je še Dalmacija za hercegovske sirote, to mora od seh mal biti Hrvatska za bosniške begunce in Slovenija jo bo, kakor se za gotovo zanašamo, v tem humanitarnem delovanji po največjej mogućnosti podpirala. Bodimo za solzne sirote naših bosniških bratov oče in majka, dajmo jim gladnim kaplico mleka in košček kruha. Slovenskemu narodu so še v živem spominu turški napadi: kako so ropali in požigali, kako so cerkve in gradove razde-

vali, kako klali in morili, kako na tisoče ljudij v suženstvo gnali, kako žene sramo-in device okrunjevali! Kakoršen je bil Tur- rek tačas, ravno takšen je tudi denes, denes ko kristijanska raja po njemu lupa, kakor se lupa kača po glavi. Bog blagoslovi kri- stijansko orožje in prelito za vero za na- rodnost in za samostalnost kristijansko krv. Kakšna je bila dosedaj kristijanska služba božja v Bosni? V malih potezih taka-le: Cerkev lesena bajta, brez zvonika in brez križa, kajti, to dvoje Turek ne trpi. Zuo- traj nobenih kipov, na altariji (edinem), po ena bakrorezna slika kakoga svetnika, žrtve- nik iz prostih desek zbit, monštrance no- bene, kelih prosta steklena kupica, dve borni svečici, mašnik v svojej vsakdanjej obleki, tako je v bosniških kristijanskih cerkvah, katera se pa tudi vsakih deset milj komaj ena najde. V teh cerkvicah je bosniški na- rod četiri sto let boga prosil za odpuščanje svojih grehov in za oslobodenje izpod tur- škega jarma. Pokora, ki jo je bog bosniš- kemu narodu naložil, je bilo težko tarško robstvo. Denes je prišel dan povračila, in joj in trikrat joj Turku, ki je merico svojih grehov do vrha napolnil.

Iz Peterburga 18. avg. [Izv. dop.]

Naši veliki časniki se držé nekako malo zaupno in zato rezervirano nasproti herce- govskemu vstanku. Vendar sedaj so se zopet prišli tega predmeta, uvidevši, da je važ- nejši in morda osodnejši, nego je pri njego- vem malem početku kdo mogel misliti.

„Birževija Vedomosti“ od včerajšnjega dneva prinašajo dolg članek, kateri obuzemlje dva predmeta: „Hercegovinskoje vstajanje i jubilej O' Konelja.“ Ta časnik največjo važ- nost poklada na to, ali bodo insurgenti vzeli Trebinje, katero so „obložili“ ali ne. On meni, da je pač črnogorskih prebežnikov mnogo v Hercegovini, a avstrijskih nij ve- liko. Trebinje vzeti bode težko, ker vstaši nemajo artilerije. — „B. V.“ odločno ugo- varjajo gospodnjčim mnenjem v evropskej politiki, da se v notranje zadeve Turčije nema nihče vmešavati. Kristijanje v Turčiji nemajo nobene prilike izobrazit se in napre- dovati, nego živé pod gujetavanjem in zati- ranjem turškim. Torej treba, da se diplo- macija evropska meša v take nerednosti. Teda j ta ruski list misli, da bi diplomatična

čeh, posebno pa v pijači; on nij nikdar žganja in medice pil, tudi je bil jako molč- liv. Ako je šel v vojsko, nij nobenkrat po- prej povedal, kam misli navaliti, ter je na ta način večkrat svoje sovražnike nenadoma napadel.

Njegov sin Jagiello (1377.—1434.) je dobil izmej vseh drugih bratov največji del litvanske države. Ali on nij imel velikega razuma, niti zvedenosti in trdne volje svo- jega očeta. Precej, ko je šel na prestol, za- čeli so se prepiri v kneževskej rodovini. On je svojega starega strijca Kejstuta vlovil in zavratno umoril. Vsi drugi strijci in bratje so po tem grdem činu pobegnili v sosednje zemlje. Potem je začel Jagiello vojsko z Nemci, kateri so se bili vzdignili za njego- vega strijniča Vitovta. Jagiellu pa se je na zadnje vendar posrečilo, da se je pomiril z Vitovtom in z Nemci. Po tem miru pa je pomislil on na delo, katero je imelo za bo- dočnost zapadne Rusije veliko važnost.

V sosedstvu z litvansko državo je ležalo

poljsko kraljestvo. Poljaki so uže zdavnaj poprej, nego Litvani, sprejeli katoliško vero. Za vladanja Jagiella v Litvanskej pa je iz- mrl vladajoči kneževski rod Pijastov v Poljskej in krona je prišla na ogerskega kralja Ljudevita I. iz aužovinskega rodu. Po Ljudevitovej smrti (vladal 1340—1382) so Poljaki sklenili v državnem zboru v Ra- domskiju, da more samo ona od kraljevih hčer (kralj Ljudevit je zapustil samo dve hčeri) poljsko kraljestvo pridržati, katera bode s svojim možem v Poljskej živela. Ostala pa je bila še neomožena najmlajša hči Jedviga. Imenitni poljski boljari so za- čeli za njo iskati ženina. Javila sta se pre- cej dva Poljaka, ali pani (plemiči) ju nijso hoteli, ker nijso pričakovali od nju za Polj- sko nobene koristi. Bil je pa namenjen za Jedvigo še tretji ženin avstrijski vojvoda Vilelm, s katerim je ona od mladosti sku- paj živela. Jedviga je ljubila Vilelma iz vsega srca, ter se je hotela z njim zaročiti, ali tudi njega nijso „pani“ hoteli. Zadnjič

se je pojavil četrti — Jagiello. L. 1385. je poslal on v Poljsko svoje poslance, prosit za roko Jedvigino. Pri tej priliki je obečal, da bode zjedini Litvanijo s Poljsko na večne čase. Obljubil je tudi, da se bode dal krstiti in da bode svoje poganske Litvane vse k pravi veri spreobrnil, kakor tudi pravoslavno Ruse pokatoličil. Poljskim pa- nom se je ta ženin prav dopadel, kajti oni so se nadjali od njega pomoči. Poljska nam- reč je bila mnogo manja od litvanske dr- žave, ter je tudi mnogo več od sovražnih Nemcev trpela; složivši se pa z Litvanijo na večne čase, zbrala bi dost sil, ter se ne bi dala tlačiti od sovražnikov. Jagiello sam je ravno tako mislil o Litvaniji, kajti tudi ona nij bila sama nikdar varna pred Nemci. Za Olgierda so Nemci skoz 32 let zapore- doma se vojskovali z Litvani; pred Nemci nij bilo obstati niti Poljskej, niti Litvaniji. Kako srečno so se tedaj strnile misli Ja- giellove s poljskimi.

(Konec prihodnjič.)

intervencija kaj pomagala! Lahko bi se od ruskih novin zahtevalo več znanja turškega značaja.

Tudi „Ruski mir“ donša dva članka o hercegovinskem vstanku in o vzhodnem vprašanji i odnošenja k njemu od strani Rusije, pa se bolj energično izreka.

List izraža svoje začudenje, da se v Avstriji o vzhodnem vprašanji tako piše. kakor da bi Rusija uže nobenega glasa več ne imela pri tem delu. Dunajsko časopisje popolnem ignorira upliv in interese ruske diplomacije. Avstrijski Nemci misle, da bliženje ruske k habsburskej dinastiji znači v sebi utopljenje ruske politike v germanskej in da je „zveza treh cesarjev“ iz Rusije naredila pasivno družico dunajskega in berlinskega kabineta. „Nas konečno malo zanimajo izreki dunajskih publicistov, tem menj ker so nezreli plod nemškega samohvalstva, tujih ljudi, kateri sedaj stojé na čelu avstro-ogerske vlade. A mi ne moremo ravnodušno ostati nasproti vzgledom, katere se po tem potu širijo mej avstrijskim in turškim Slavjanstvom glede Rusije. Naša vlada mora dejansko dokazati, da naša solidarnost z Nemci proti sedanjim dogodbam v Turčiji, je samo vnanja, formalna, a ne notranja. Kar obečata dunajski in berlinski kabinet Slavjanom v Turčiji o reformah in olajšanji teškega njihovega stanja, ne more zadostiti Rusiji. Zanašati se na turške reforme bi to bilo, kar pričakovanje, da se mrtvi obudi. Silovitosti Turčije proti Slavjanom vzbujajo v Rusiji vsa druga čuvstva, nego v Avstriji. Tedaj smo prepričani, da bode naša diplomacija visokej Porti predložila silnejša lekarstva od teh, na katere se nemški patrijoti želé omejiti. Slavjanom balkanskega polotoka nij treba turških reform, ampak polne avtonomije.“

Pripis: Ko sem dopis uže končal, pridejo mi „Peterburgskija Vedomosti“. Te se pa tako odločno izražajo, da moram spredaj rečeno opovreči. One pravijo, da le vseslovanska ideja more vstanku dati ves vseh in za to kliče vas avstrijske Slovane, tudi po imenu vas Slovence, da pomagajte vstašem in prihodnost je vaša. Ta list obeta, da v sili stoji Rusija Slovanom za hrbtom.

Dopisi.

Iz Notranjskega 15. avg. [Izv. dop.] Naši klerikalci v enomer kritikujejo sedanjo novo šolo ter pišejo, da sedanje šolstvo ne rodi kaj prida sadu. Ob enem pa ti vitezi narodnega zveličanja hvalijo prejšnjo ljudsko šolo, kateri, po njihovem menenju, sedanja šola niti senca nij. Sicer je uže v šte. 180 „Slov. Naroda“ neki g. dopisnik iz Notranjskega tej vrste ljudem vrlo dobro posvetil, vendar upam, da bo tudi meni dopuščeno povedati eno v njih in slavo ljudske šole, kojoj oni hvalijo. V šte. 183 „Slov. Naroda“ od 13 t. m. beremo v knežaski pravdi od besede do besede to le: „Kakor smo slišali iz ust 74 obtožencev, znajo le trije nekoliko brati in pisati, in še mej temi 70 letni starček, kar žalostno ilustrira stanje in razmere šolstva v naši deželi. Vprašamo vas vi širokoustni klerikalci: Kaj pravite so li ti možje učenci stare ali nove šole? — No kaj temu se pa

tudi tudi nij čuditi, ako je vaša hvalisana stara šola rodila tak sad, kajti spominjamo se, da je neki dekanjski šolski ogleda rekel učitelju, ko je prišel v šolo pogledat: „Roženkranc učite otroke pa bodo učeni“. No sedaj smo pravo zvedeli. Pardon! Sedaj vam verujemo, da so bile vaše šole izvrstne, ter da ste imeli v njih le same izvrstne učence, kajti ni hudič, da bi se otrok v štirih letih ne naučil enako papagaju „roženkranc“ blebetati, še posebno, ker je nekaj enake učenosti od doma s soboj v šolo prinesel. Toraj še enkrat pardon, kajti sedaj vemo da so bile prejšnje šole res izvrstne, ter da smo vam z našim oporekanjam delati veliko krivdo. Mea culpa!

Iz Idrije 20. avg. [Izv. dop.] Predstava v rudarskem gledališču na večer pred cesarjevim rojstvenim dnevom je bila dobra. Videli smo ta dan menda prvič v Idriji igro v verzih na odru i z veseljem zabilježimo, da nam je bila ta predstava jasen dokaz, koliko bi rudarsko gledališče lahko storilo na tem polju. Od začetka si je marsikdo na tihem mislil: g. vodji Hermanu zna spodleteti prvi pogumen poskus, na eden in isti večer dve klasični igri v verzih spraviti na svet predstavljajoče deske.

Pri tej priložnosti nam bodi dovoljeno izreči željo, katere izvršitev bi bila neprecenljivega pomena. Videli smo namreč ta večer v spodnjih gledališčnih prostorih prilično veliko občinstva iz nižjih krogov, kar je veselo znamenje, da se naš ljud v resnici jako zanima za dramatiko. A zapazili smo ravno pri teh igrab, da so ostali važni momenti občinstvu popolnem nerazumljivi. To prihaja enkrat od verza samega na sebi, v drugič pa, ker nemščina nikakor nij več ovi jezik v Idriji, kojega so govorili morda naši pradedje v nekdanjej „Deutsch-Idria.“ — Velike važnosti bi bilo toraj, ko bi sl. vodstvo poprijelo se izopet prejšnega hvalevrednega načela; „eno slovensko i eno nemško igro“. Na ta način ustregel bi, slovenskega jezika povsem zmožen vodja g. Herman onim uradnikom, ki ne umejo našega milega domačega jezika, a poleg tega tudi glavnemu faktorju, slovenskemu mestnemu prebivalstvu, ki bode gotovo vedelo ceniti zasluge jegove. Kajti pomisliti se mora, da čitalnica v tem obziru ne more vsega storiti. Prostoru njeni nijso za predstavljanje večjih iger, a tudi le malemu delu občinstva pride tam predstavljena igra na korist. Gledališče rudarsko pa je novejši čas obdarjeno z vsemi prednostmi, toraj bi se radoval v njem lahko tudi naj prostejši trpin. Pisatelj teh vrstic je čul marsikoga reči: Vsaj bi šel v gledišče, a kaj ker je nemško. In velika cesarica Marija Terezija hotela je gotovo tudi rudarjem napravljati prijetne večere s tem, da je blagovolila pustiti lep, prostoren Talijin hram sezidati v Idriji.

Domače stvari.

— (Profesor Fr. Šuklje) je predstavljen iz Novega mesta na ljubljansko gimnazijo.

— (Profesor Glaser,) Slovenec, je prestavljen iz Ptuj na gimnazijo v Kranj.

— (Slapska šola in g. Dežman.) Pripoveduje se nam, da je deželni odbornik g. Dežman kot ud državne cenilne komisije za

uredbo zemljišnega davka bil te dni z grofom Coroninjem tudi v deželnej kmetijski šoli na Slapu pri Vipavi. Da si ravno je on v deželnem zboru proti tacim šolam bil in glasoval, vendar se je prepričal, da je deželna kmetijska in vinogradska šola na Slapu prav dobra posebno da so učenci krepki in inteligentni kmetijski fantje, ki bodo razširili kot kasnejši kmetovalci po deželi kar so se naučili. Stvar je gotovo dobra, ako jo njen bivši principijalni protivnik tudi pohvali, kakor je tu.

— (Iz Črnomlja) smo prejeli letno poročilo četverorazredne šole. Iz njega posnemljemo, da je to šolo obiskovalo celo leto 225 dečkov in 189 deklic. Po narodnosti 403 Slovencev, 7 Hrvatov in 4 Nemci. Na čelu poročila je prav dobra slovenska razprava „Staršem v preudarek“ spisal učitelj Fr. Šetina, ki govori, kako naj stariši s šolskimi otroci ravnajo. Naj nam gg. učitelji ali šolski prijatelji tudi iz drugih krajev jednake rezultate o končanji šolskega leta prav kratko poročajo.

— (Velika nesreča.) Iz celjske okolice se nam piše: 19. t. m. ob 9 uri zvečer se je v Arnjej vasi ogenj vnel, pri katerem so štiri hiše in druga poslopja do tal zgorale. Pri hiši, kjer se je ogenj vnel, zgoreli sti 2 lepi kobili, 4 krave in svinje. Pri vsih nesrečnih je zgorela vsa živinska klaja, nekaj vozov in tudi letošnjegá pridelanega živeža. Prihitelo je 9 brizgalnic in razen domačih je bila žavska najprva. — Zahvaliti se moramo vsem, ali največjo hvalo izrekamo gosp. knezu Salmu in njegovemu oskrbniku ki se je tako vrlo obnašal, da je v sredi mej dvema gorelima hišama jedno hišo rešil. — Gospod knez Salm in njegov sin kneževič sta se tudi hrabro vedla in zraven druge opominjevala da naj hitro delajo, da se ogenj zaduši, — bila sta do dveh po polu noči pri ognji navzoča. Škoda znaša po občinski cenitvi nad 10.000 gld.

— (Zemljevid jugoslovanskega bojišča) je izdal ravnokar dr. Jordan na Dunaji. Zemljevid ta je 22 palcev visok in 27 širok, popolen, ima najvažnija mesta, kraje, gorovja, reke in jezera ter obsega Hercegovino, Bosno in sosednje pokrajine dalmatinske, hrvatske, srbske in črnogorske Velja na močnem papirji črn 20 kr; z koloriranimi mejami z elegantnim zavitkom 25 kr. Imena so nemška in slovanska. Dobiva se pri izdajatelju „dr. Jordan, Meidling bei Wien“.

Razne vesti.

* (Srbski knez) Milan je poslal profesorja velike škole belgadske, filologa dr. Dančiča v Pariz, da tam njegovo nevesto Natalijo srbski jezik nauči. —

* (Amerikansko.) Na klopi v Union-parku, — piše novojeorški list, — je sedel pretekli teden mlad parček, in iz obnašanja mladega ljubovnika se je videlo, da ga je zgrabil v duši vtinec strasti, enak slapu Niagara, ter odnesel soboj. Plavajoči labud v basenu ga nij mikal, na orle v kletki nij pazil, da, še celó velikega snegobelega ledenega medveda nij videl. „Ah, bodite moja,“ — je dejal svojej družici, mej tem, ko si je prizadel, približati se jej, kolikor mogoče. Ona ga ostro pogleda in molči. „Jaz bodem dober mož, opustil bom vse svoje slabe navade,“ tišl vanjo. Nobe-nega odgovora. „Nikoli več ne bom pil,“ ji prigovarja dalje, a ona se ne da prepro-siti. „Nikoli več ne bom č...!“ Nič od-

govora. „Ne kadil!“ Ona ostane ko led. „Stopil bodem v eno cerkveno občino.“ Ona odmaje le z glavo. „In Vam podaril zaročni prstan z demanti,“ je pristavil v svojej obupnosti. Sedaj je vzdignilo deklo svoje pobešene oči k njemu in s kodri se dotikaje njegove rame vzdihnilo: „O Edvard, Vi — Vi ste tako dober!“ In tako sta sedela in sedela, dokler ju nij temna noč odtegnila očem družih ljudij, sanjaje, načrte delaje in premišljevale — ona prstan z demanti, in on — kje in kako bi pač na svetu takovo reč dobil.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsno, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabost in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenke in je bolje, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spriceval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spricevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravnika svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastonj.

Kratki izkaz iz 80.000 spricevalov.

Spricevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne dihte in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spricevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Spricevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 3. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bližvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšaji in hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. a 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu a v ploščicah sa 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 6, v Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Ljubljani Dischtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Ljubljani Ludvig Müller, v Mariboru M. Moriš, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černewicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specijalnih trgovcih, tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih. (205)

Oglas.

Obrotniško društvo za denarno pomoč v Novem mestu

(vpisano tovarištvo z omejeno zavezo)

daje p. t. občinstvu na znanje, da je 1. avgusta t. l. svoje delovanje pričelo.

Društvo sprejema vloge in plačuje vsako leto 5 od sto, proti 14 dnevnemu odpovedanju.

Kredit zamorejo v smislu pravil zahtevati društveniki.

Društveništvo pa pridobi, kdor

1. se po pogodbah sploh pravno zavezati zamore;

2. za sprejetje v društvo prosi in obljubi izpolnovati po pravilih določene dolžnosti;

3. vstopnino 2 gold. a. v. plača;

4. Opravilni delež 50 gold. avst. v. takoj pri vstopu popolnem vplača, ali se pa

zaveže, ta znesek doplačati z doplačili, kateri pa morajo vsaj 1 gold. a. v. za mesec iznašati.

Vse drugo se razvidi iz društvene pogodbe t. j. društvenih pravil, katerih natisnjeni eksemplari so po želji zastonj dobé pri podpisnem razmateljstvu. (274—3)

V Novem mestu dne 1. avgusta 1875.

Ravnateljstvo društva.

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete

Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni

prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezokusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlivec pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vseh notranjih in zunanjih prisadlih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Elikzir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izbrano sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepotičjem in lepotičnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričan, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštenu povzetju. (132—86)

Dunajska borza 23. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld. 90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	—
1860 drž. posojilo	112	—
Akcije narodne banke	919	—
Kreditne akcije	21	—
London	111	80
Napol.	8	94 1/2
C. k. cekini	5	28 1/2
Srebro	101	70

Loterijske srečke.

Na Dunaji 21. avgusta: 67. 62. 88. 11. 55.

V Gradcu 22. avgusta: 60. 76. 38. 30. 78.

Mazilo

za pege, lišaje, bradovice, rudečico itd. To mazilo prežene, ako se rabi le 10 večerov, pege, lišaje itd. — Lonček velja z navodom vred 70 kr.

Dobiva se čista (282—1)

v deželske lekarni v Gradcu, Sackstrasse.

Glavna zaloga za Kranjsko

v lekarni pri „goldenem Einhorn“ g. Viktorja Trunkóczyja, v Ljubljani na glavnem trgu št. 4.

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

Národna tiskarna

v Ljubljani

se priporoča

za izvršitev vseh tiskarskih del

v lični obliki in po najnižji ceni, posebno:

1000 poštih vozni listov	5 gld. —	kr.
vsakih 1000 več	3	20
1000 vozni listov za železnice s firmo in železniškim kolekom	7	50
2000	13	50
1000 za „brzovoznino“ s firmo in železniškim kolekom	9	—
2000	16	50
1000 zavitkov (Couverts) v kvart s firmo	4	—
1000	3	80

Zaloga tiskanih formularov

za c. kr. sodnije, občinske urade, okrajne zastope, šole, cerkve in cerkvene urade, advokate in notarje, pobotnice za mesečne plače i. t. d.

Lastnika in tisk „Národne tiskarne“.